

щих матерів навіть посилюється і становить у племзаводі «Червоний велетень» 1 751 кг, племзаводі «Диктатура» — 1 565 кг проти 700 кг в обох племзаводах у дочок від гірших матерів.

Однак дані щодо продуктивності дочок за кращу лактацію в племзаводі «Диктатура», відібраних від матерів з більш низькою продуктивністю, викликають деякий сумнів щодо застосування в цьому стаді методу підвищеного ремонту. На наш погляд, це насамперед пояснюється нижчим ступенем збігу оцінки матерів за першу і кращу лактації, зумовленим більшим впливом паратипових факторів у цьому стаді, ніж у племзаводі «Червоний велетень».

Щодо вмісту жиру в молоці будь-яких закономірностей ми не відмітили, за винятком біологічно зумовленої порівняно вищої жирномолочності низькопродуктивних корів.

Висновки. Застосування підвищеного ремонту стада в заводських стадах повинно ґрунтуватись в кожному конкретному випадку на результатах аналізу точності оцінки племінних якостей матерів за їх продуктивними здатностями. Регресія продуктивності дочок тим сильніша, чим вища продуктивність їх матерів.

Надійшла до редколегії 7.08.1979 р.

УДК 636.081/082

СТВОРЕННЯ ВИСОКОПРОДУКТИВНОГО СТАДА В УМОВАХ ВНУТРІРАЙОННОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

М. С. АДАМКОВИЧ, директор радгоспу ім. Щорса Броварського району Київської області

С. Т. ЄФІМЕНКО, кандидат сільськогосподарських наук

*Український науково-дослідний інститут розведення
і штучного осіменіння великої рогатої худоби*

Успіх спеціалізації господарств Броварського району Київської області добре видно на прикладі радгоспу ім. Щорса. В цьому господарстві за 1972—1978 рр. валове виробництво молока збільшилось майже в 2,1 раза і нині становить 1 767 ц на 100 га сільськогосподарських угідь. Надій молока від корови за цей період зріс від 2 715 до 4 107 кг, а поголів'я збільшилось від 990 до 1 320 корів, або ж на 33,3%.

Досягнутий рівень виробництва молока став можливим у результаті проведення цілого комплексу заходів, спрямованих на створення міцної кормової бази і поліпшення племінних та продуктивних якостей великої рогатої худоби. Вирішення проблеми кормовиробництва в основному досягалось за рахунок підвищення врожайності існуючих і впровадження в виробництво нових високоурожайних кормових культур, розробки найбільш оптимальної структури посівних площ, а також використання ефективних методів заготівлі та збереження кормів на період зимівлі. Все це сприяло збільшенню виходу кормових одиниць з одного гектара сільськогосподарських угідь від 11 до 47,2 ц. В 1978 г. виробництво кормів на умовну голову порівняно з 1971 р. зросло від 28 до 46 ц кормових одиниць. Завдяки цьому значно підвищився рівень годівлі корів і ремонтного молодняка як за загальною поживністю, так і за біологічною повноцінністю. Поліпшилась структура раціонів дійного стада в бік зменшення питомої ваги концентрованих кормів при збільшенні коренеплодів, а також грубих і зелених кормів.

Починаючи з 1976 р. у господарстві повністю перейшли на розведення чорно-рябої худоби, оскільки при поліпшенні годівлі ця порода порівняно із сментальською забезпечує більш високі надолі і майже не поступається перед нею за вмістом жиру в молоці (табл. 1). Чистопородне розведення чорно-рябої породи в господарстві по етапах формування стада як в минулі роки, так і нині супроводжується цілеспрямованим відбором кращих за продуктивністю та племінними якостями тварин. Генетичне поліпшення стада здійснюють також, використовуючи висококласних бугаїв-плідників. Найбільше потомків у господарстві одержано

1. Динаміка продуктивності корів чорно-рябої і симентальської порід (за даними бонітування)

Роки	Порода	Кількість корів	Надій за 305 днів по всіх лактаціях, кг	Вміст жиру в молоці, %	Молочного жиру, кг	Роки	Порода	Кількість корів	Надій за 305 днів по всіх лактаціях, кг	Вміст жиру в молоці, %	Молочного жиру, кг
1972	Чорно-ряба	694	3297	3,47	115	1975	Чорно-ряба	943	4015	3,55	142
	Симентальська	227	3161	3,48	110		Симентальська	178	3079	3,66	113
1974	Чорно-ряба	777	4137	3,52	146						
	Симентальська	158	3125	3,69	115						

2. Результати оцінки бугаїв за продуктивністю їх дочок за I лактацію (лінія Аннас Адеми 30587)

Гілка	Кількість дочок	Продуктивність (M±m)		Результати оцінки D=P	
		надій, кг	вміст жиру, %	за надоем, кг	за вмістом жиру, %
Фрізо Воутера 44116	195	3393±87	3,79±0,04	+192	+0,01
Діаманта 33251	115	3270±81	3,87±0,04	+119	+0,03
Хаубойс Аннас Адеми 44162	78	2956±214	3,80±0,05	-295	+0,04

від плідників голландського походження лінії Аннас Адеми 30 587, які в стаді становлять 87%.

За результатами оцінки бугаїв лінії Аннас Адеми 30 587 за якістю дочок, проведеної за ряд років на ЕОМ методом «малих вибірок» з використанням формул математичної статистики, найбільш перспективною для господарства можна вважати гілку Фрізо Воутера 44 116, бугаїв якої тривалий період максимально використовували в стаді (табл. 2).

Від окремих бугаїв цієї гілки одержано значну кількість дочок, серед яких чимало рекордисток стада. Наприклад, від Южного 184 КЧП-159 у господарстві виростили гілку Фрізо Воутера 44 116, бугаїв якої тривалий період максимально використовували в стаді (табл. 2).

Від окремих бугаїв цієї гілки одержано значну кількість дочок, серед яких чимало рекордисток стада. Наприклад, від Южного 184 КЧП-159 у господарстві виростили гілку Фрізо Воутера 44 116, бугаїв якої тривалий період максимально використовували в стаді (табл. 2).

Крім правильного підбору бугаїв, велику увагу приділяють якісному ремонту стада. Для цього в господарстві впроваджено найбільш ефективну систему формування нових груп корів і роздою первісток. Нетелей виділяють в окремі групи, закріплюють за кращими доярками, які готують їх до отелення, а потім роздоюють до максимального рівня продуктивності. Поповнення основного стада корів проводиться тільки за рахунок первісток, оцінених за власною продуктивністю. Ефективність відбору первісток у перші місяці лактації підтверджується високою достовірністю зв'язку між надоем за один, три і п'ять перших місяців та надоем за 305 днів лактації (табл. 3).

Високий коефіцієнт кореляції ($r=0,62$) вказує на достовірність відбору первісток уже за перші три місяці лактації. На основі розрахунків встановлено, що для дальшого вико-

3. Кореляційний зв'язок між продуктивністю за перші місяці і всю лактацію у корів-первісток

Корелюючі ознаки	Кількість голів	r	Критерій по Стьюденту	
			фактичний	табличний
Надій за 1 міс	318	0,45	9,9	3,3
Надій за 3 міс	318	0,62	17,6	3,3
Надій за 5 міс	318	0,75	31,0	3,3

4. Властивості молоковіддачі корів при механічному доїнні

Лактація	Кількість корів	Добовий надій, кг		Тривалість доїння		Швидкість молоковіддачі, кг/хв		Індекс вим'я, %
		M±m	C _v	M±m	C _v	M±m	C _v	
I	25	17,4±0,76	21,9	12,9±1,06	41,4	1,51±0,10	32,7	39,5
II	18	21,8±0,84	16,4	17,2±1,35	33,3	1,42±0,11	31,7	42,2
III і старше	28	22,1±0,81	19,2	18,1±1,34	38,5	1,39±0,11	31,5	40,8
По всіх лактаціях	71	20,3±0,44	18,1	17,0±0,77	37,8	1,44±0,66	35,4	40,8

ристання в господарстві придатні корови-первістки, продуктивність яких за перші 90 днів лактації не нижча 1 200 кг. При цьому середньодобовий надій за цей період повинен становити 13—13,5 кг при тривалості доїння не більше 7 хв. При відборі первісток звертають також увагу на міцність конституції і стійкість проти захворювань.

Завдяки добрій підготовці нетелей до отелення, а також правильно організованому роздою і відбору первісток їх продуктивність за останні шість років збільшилась на 500 кг і становить 3 236 кг за 305 днів лактації з вмістом жиру в молоці 3,89%.

Проведення систематичного відбору корів-первісток за якісними ознаками вим'я дало змогу створити стадо, яке в основному відповідає вимогам промислової технології виробництва молока (табл. 4).

Одним з резервів дальшого росту продуктивності стада може стати збільшення живої маси корів, яка в середньому становить 508±2,43 кг. Особливо це стосується корів-первісток, середня жива маса яких перебуває на рівні 400 кг. За результатами обробки матеріалів кореляційний зв'язок між живою масою та продуктивністю в стаді хоч і незначний ($r=0,11$), проте у повновікових корів відмічається тенденція до підвищення надоїв при досягненні живої маси 550—600 кг, а у первісток — при 440—450 кг. Екстер'ерна оцінка корів на основі взяття промірів свідчить, що в цілому для стада характерна деяка низькорослість. Ця вада екстер'еру небажана для корів при застосуванні механічного доїння.

З метою підвищення живої маси корів і усунення окремих недоліків конституції та екстер'еру в найближчі роки передбачено широко використовувати в стаді високоцінних бугаїв голштино-фризької породи найбільш перспективних ліній (Віс Бек Айдіала 3 348 181, Сілінг Т. Рокіта 252 803, Рефлексн Соверінга 198 998, Монтвік Чіфтейна 95 679).

5. Основні господарсько-корисні ознаки корів бажаного типу

Показники	Лактація	В середньому по стаду	Для селекційної частини стада	Показники	Лактація	В середньому по стаду	Для селекційної частини стада
Надій за 305 днів лактації, кг	I	3500	4500	Швидкість молоковіддачі, кг/хв	I	1,3	1,5
	II	4000	5000		II	1,3	2,0
	III і старше	4500	5500		III і старше	1,3	2,0
Жирність молока, %	I—III і старше	3,7	3,8	Тривалість доїння, хв	I—III і старше	до 7 хв.	
Жива маса, кг	I	450	500				
	II	500	550				
	III і старше	550	600				

Роботу з голштино-фризькою породою і її помісями планується проводити за схемою, розробленою співробітниками Українського науково-дослідного інституту розведення і штучного осіменіння великої рогатої худоби, якою передбачено створення в господарстві нового високопродуктивного типу чорно-рябої породи. Основними показниками бажаного типу худоби, які будуть забезпечувати стабільний ріст продуктивності по стаду, в цілому слід вважати молочну продуктивність і живу масу корів, морфологічні й фізіологічні якості вим'я при механічному доїнні (табл. 5).

Росту молочної продуктивності корів значною мірою сприятиме добре налагоджена робота по відтворенню стада. З метою стимуляції статевих циклів у маточного поголів'я широко використовують тканинні препарати, вітаміни, мікроелементи, масаж матки і інші методи. Контроль за станом відтворення стада здійснюють на основі щомісячної акушерсько-гінекологічної диспансеризації всього поголів'я. Завдяки цьому кількість ялових корів зменшилась від 30—32% у 1971—1972 рр. до 8—5% у 1977—1978 рр. У 1978 р. від 100 корів одержано 95 телят.

Таким чином, резерви росту продуктивності стада повністю не вичерпані. Є реальна можливість і необхідні умови в найближчі два-три роки довести продуктивність дійного стада корів до 4500 кг, а на кінець одинадцятої п'ятирічки одержувати від корови по 5000 кг молока.

Надійшла до редколегії 6.06.1979 р.

УДК 636.082.11

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МОРФОФУНКЦІОНАЛЬНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ВИМ'Я КОРІВ РІЗНИХ ВІДРІДЬ ЧОРНО-РЯБОЇ ПОРОДИ

Г. С. КОВАЛЕНКО, науковий співробітник

*Український науково-дослідний інститут розведення
і штучного осіменіння великої рогатої худоби*

Для поліпшення чорно-рябої породи широко використовують кращі спеціалізовані породи молочного напрямку: голштино-фризьку, голландську, датську, німецьку. В господарствах розводять як чистопородних корів, так і помісей різних поколінь, одержаних від кросів місцевої чорно-рябої породи з імпорнтними. В зв'язку з цим виникає необхідність оцінки корів за придатністю їх до машинного доїння.

Ми провели порівняльне вивчення розвитку вим'я у корів-первісток голштино-фризької, голландської та місцевої чорно-рябої порід і у помісей першого покоління, одержаних від різних поєднань.

Крім того, вивчали властивості молоковіддачі корів.

Методика досліджень. З провідних племінних господарств чорно-рябої породи Київської області племзаводів «Плосківський», «Бортничі», учгоспу УСГА «Митниця», допоміжного господарства «Чайка», дослідного господарства «Олександрівка» і радгоспу «Київський» відібрали 245 корів-первісток, на яких провели дослідження в 1977—1979 рр. Під час дослідів оцінювали вим'я і швидкість молоковіддачі у корів за рекомендаціями МСГ СРСР (М., 1970). Доїли корів уранці або в обід спеціальним двотактним апаратом типу «Імпульс М-59» для роздільного видоювання часток вим'я. При цьому визначали разовий надій, тривалість доїння, середню і максимальну швидкість молоковіддачі, індекс вим'я, видоюваність за перші 3 хв, холосте доїння і машинний доїдй.

Функціональні властивості вим'я вивчали на 2—4-му місяцях лактації, морфологічні оцінювали за 1—1,5 год до доїння. Статистичне опрацювання одержаних даних проводили загальноприйнятими методами.

Результати досліджень. Розміри вим'я корів по породах і кросах наведено в табл. 1. Із 245 корів ванноподібну форму вим'я мали 28,1%, чашоподібну—49,3%, округлу—20,2 і примітивну та козячу—2,4%.